לא וקדש לי אשה סתם (ה) *אסור בכל הנשים שבעולם *חזקה שליח עושה שליחותו וכיון דלא פריש ליה הא לא ידע הי ניהו קדיש ליה אתיביה ר"ל לרבי יוחנן קן סתומה שפרחה גוזל אחד מהן לאויר העולם או שפרחה לבין חטאות המתות או שמת אחד מהן, יקח זוג לשנים ואילו קן מפורשת אין לו תקנה, ואילו שאר קינין בעלמא מיתקנן ואמאי, לימא כל חדא וחדא דלמא האי ניהו? אמר ליה: קאמינא אנא אשה דלא ניידא ואמרת לי את איסורא דנייד, וכ"ת הכא נמי נייד - אימור בשוקא אשכח וקדיש, התם הדרא לנידותא, גבי קן מי הדרא, ואמר רבא יומודה רבי יוחנן באישה שאין לה לא בת, ולא בת בת, ולא בת בן, ולא אם, ולא אם אם, ולא אחות, ואף על פי שהיתה לה אחות ונתגרשה - לאחר מכאן, דהדיא שריא, מאי טעמא? דבהדיא שעתא דקא"ל הוה (ג) (נ"ב) (לנבר) כי משוי שליח, במילתא דקיימא קמיה, במילתא דלא קיימא קמיה לא משוי שליח תנן הריני נזיר ועלי לגלח נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ועלי לגלח נזיר אם היו פקחין מגלחין זה את זה ואם לאו מגלחין נזירים אחרים בשלמא בתראה איכא קדמאה קמיה אלא קדמאה מי איכא בתראה קמיה אלא

אסור בכל הנשים שבעולם. וא"ת וכ"ע יאמרו לישא כשים דשמא זאת היא שנתקדשה ע"י שליח ונר"ת דהכשים נאמטת עומר לא נתקדשתי מיהא גדולות, קטנות שאינן יודעות אם מיכיסם קבל עבורו קדושין מאי איכא למימר וכבר מת אביה וי"ל דמעלו רייתא אפילו הא שרי ליישא דאחזינן בתר ריבא [מעמר] מקרובות המקודשת היא ואינו אלא קנסא בעלמא שעשה שלים אתם ולא פירש לו קדש לפלוני ולדידיה קנסו ולאחריני לא קנסו [וא"ת] ואיהוי איסורא דאוריתא דהויא ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי וי"ל דלא אמרינן קבוע כמחצה דמי אלא כשהאיסור ניכר בעצמו והיתר ניכר בעצמו אבל כשאינו ניכר בעצמו אלא לא אמרינן קבוע*:

קן סתומה. דזב וזבה ויולדת שמביאין חטאת העוף ועולת העוף וסתומה פירוש זב וזבה שהבעלים לא פירשו בשעת לקיחת בעליהן זב לעולה ומש"ה נקט סתומה *דאי מפורשת היה צריך להאריך ולפרש איזהו פרח העולה [לו] החטאת ולהכי קילר בלשון ואמר דפרח אחד מהם: ואילו. אחר קינין בעלמא מתקנן ואמאי לימא כל חדא וחדא הוא. [דלמא] אותו שפרח כלומר והוקבע כבר לראובן ואיך יצא שמעון בו ידי חובתו וא"ת והא כבר פירקנו דלעלמא לא קנסו ויש לומר דמשמע ליה דשאר קינין דעלמא אפי' לראובן מיתקן אם יצורך לקן אחד [לזיבה אחרת] אמאי הא קנסו לדידיה ה"ג יקנסוהו אלא אמר קיים ולומר שזה פרח מקן ראשון והוקבע לזיבות ראשון:

אשה דלא ניידא. ונהי דלא קבוע לגמרי כדפ"ל מ"מ דמיא קצת לקבוע ויש להמיר: בשוקא. אשכח וקדיש. כלומר היכא דמצא אותה בשוקא היה לו לומר שיוכל לקדשה דלא קביעה הויא וא"כ לא הוה קבוע: התם. הדרא לנידותא. ודמי לקבוע: באשה. שאין לה בת כו'. פי' כגון [שמעון] שליח בר"מ ניסן לגל כל קרובותיה שראויה לראובן אחותו בר"מ ניסן כשעשהו שליח ואע"פ שנתגרשו קודם יום הקדושין מותרת לראובן זו למצוה כדמפרש טעמא דמשנה דקאמר הויין נסיבן: כי. משוי לישים שליח במילתיה דקיימא קמיה. כלומר [לין] דעתו שיקדש לו אשה שנתגרשה אחרי כן הלכך אפילו אם קידש אחת מקרובותיה של ראשון לא נאסרה ראשון בקידושין שהוא ג) עשאו שליח לכך ולא חלו קדושי קרובי ראשון. והשתא קס"ד דאין דעת האדם אלא במידי דקאי קמיה לכך פריך אמתני' בשלמא ג) מתני' בתראה איכא קדמאה קמיה שגדר כבר ואיכא למימר דדעתיה עליה ולכך פוטר עצמו בקרבנות הראשון אלא קדמאה מי איכא בתראה בשגדר הראשון וא"כ לא היה בדעתו עליו להביא קרבנות ואיך יפטר מגדרו בהבאת קרבנותיו של שני. מ"ט. כלומר היכי דמי שלא היה לה אחות ונתה יש לה ומן הדין הוה ליה לומר היכי דמי אלא משוי לשון זיר משוי ויש לישב הלשון דמאי טעמא לעולם הוה ידע שפיר דמייירי כגון דנסיבן לגברי מכל מקום עתה שנתגרשה יש לנו לספק ולאסור בגילוח הזני אבל שליחותא* (בעמ') דלא מצי אינש משוי שליח אלא במילתיה בשעה שעשה שליח דהא נסיבי' לא מצי לשוויה שליח לקדש לו אף בשתגרשו וא"ת מתמר דהא הנשים אינה מקודשת ואם תאמר דהא מעשים בכל יום שהאשה אומרת לחבירתה לוקי לי קמח והפריסי חלה בעבורי וגם תלמידים של בית רבן אומרים כן ואיך נעשה שליח בדבר הזה הא בשעה שעושה אותה שליחות לא היתה יכולה בעלמה להפרים חלה מקמח זה שאינו בר חיובא שאין מפרישין חלה מקמח? ואומר רבינו תם דים בידה להביא עיסה מנוגלת ולומר עיסה זו תהא חלה על קמח לכשיהיה גילוח ודברים שבידה קיימים דאין זה דבר שלא בא לעולם כיון שבידה לעשות גלגול העיסה קרוי שפיר בא לעולם כיון שבידה לעשות כדאמר פרק האומר לחבירו (קדושין דף סב:) פירות ערוגה זו תלושה יהא תרומה על פירות ערוגה זו מחוברת לכשיתלשו ונתלשו דבריו קיימין דכל שבידו לעשות לאו כמחוסר מעשה דמי ובידו לתולשם ומכל מקום בהאי טעמא לחודא לא סגי לן למימר דמלי למיעבד שליח כאן כיון דבידו לגלח ולגלגל *מדאמר פרק רבן גמליאל (יבמות דף נב.) האומר לחבירו כתוב גט לאשתי לכשתכנסיסה לגרשה הרי זה גט מפני שבידו לגרשה מיהא אם ירצה ובני אדם לבעלמא מהו ומאי קא מיכוונא ליה והא בידו לבא עליה ולגרשה אלא ודאי כיון דהשתא לא מצי לגרשה לא מצי משוי שליח כיון דמחוסר מעשה לבא עליה הכא נמי כיון דהשתא אינו לא מצי לפרים אינו קרוי בידו מה שבידו לגלח ולגלגל לענין זה שיכול לעשות שליח כיון דמחוסר ליטה וגילגול

מעמא

מסכת דרך ארץ

[ריש מסכת דרך ארץ]

[עיינו לא: ניסין סד. מולין יב.]

קינין פ"ב מ"ח

נוסחת הריב"ן

(ה) מתוקן מתם: (ב) קרי: (ג) לשני: (ד) לעולה הס"ד ואמ"כ מס"ד ואלו: (ה) ואמע"פ שלאחר מיכן הויא לה אתות פטיר כיון כו': (ו) המשנה: (ז) דהוה ח) דממילתא: (ט) אלא אמרינן קא אמרת כו' זא"ו סס"ד ומ"ס דסכי קאמר:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אשה סתם ומת אבלים אסור בכל הנשים: (ב) שם הוה נמיכא לגברא כי מעמר: (ג) רש"י ד"ה בשעה בהתא הדא"ל עם ד"ה אלא וכו' זה אם זה אלא הכי קאמר כלומר והד"ל:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בשוקא אשכח וכו' לעומר עי' כתובות ד"ה דף מו ע"א תוס' ד"ה דלמא אחלא: ד"ה מ"ע וכו' מדאמר פרק ר"ג - קשה לי כיון דנקטו דבידו ליישב אם כן עדיין קשה מה הוא בעלמו יכול לגרשה עתה לכשתתייבם דלא הוי דבר שלא בא לעולם ול"ל מי משוי שליח כמו בתלה וע"ש:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) רש"י ד"ה קן סתומה וכו' לו שפרחה לבין חטאות מתות נ"ב עיין לקמן דף כא ע"ב רש"י ד"ה וסיינו טעמא וכו' וכמבר המגן פ"ד הלכה ט' מהל' פסח"מ: ב) תוס' ד"ה כי משוי וכו' נקדושין שכוח לא עשאו שליח לכך ולא כנ"ל: ג) בא"ד לכך פרק לאמתני' בשלמא מתני' נמתק מלא מתני':

מסורת הש"ס

יב א מיי' פ"ט מהלכות אישות הלכה ה' סמג עשין מת מזר ע"ב תס"ד: סימן לה פטיר יא:

יג ב מיי' פ"ט מהלכות פסולי מוקדשין הל' ה:

יד ג מיי' פ"ט מהלכות אישות ה"ו סמג עשין מת עזה"ע לא"ע סימן לה פטיר יא [ובסריי"ן פ"ב דקדושין דף כל ע"ב וכרמ"ם שם סימן יח]:

* ואתיבי הקרבן חבירו

[ועי"ש בתוס' ניסין סד. ד"ה אסור]

נוסח מבנה

(מדקה) רינו ל רבא ותיבות יבמות.

קושיות

[כתב התי"ם בתוס' קינין ד"ב מעמנה ה מלמה דהתוס' לא גרסי בגמ' סך דאינו קן מפורסת אין לו תקנה עכ"ל]

לפי רבא אוקי ר"יוחנן דאמרה (דף ו:) אחרי באה טעמא זה קרובות מעמאות עליו אחת קרובות אלו

מבנה

באיזו תנאים טיק לאנות טיה

** נ"ב ניסן - 50 בקבל אינו מלמות א' ניסן - 52 בגבורה לאה מתנלית ה' ניסן - דאמרה נוסח רבו (אמת לאה)

עין משפט נר מצוה

יב ג מיי' פ"ט מהלכות אישות הלכה ה' סמג עשין מת מזר ע"ב תס"ד: סימן לה פטיר יא:

יג ב מיי' פ"ט מהלכות פסולי מוקדשין הל' ה:

יד ג מיי' פ"ט מהלכות אישות ה"ו סמג עשין מת עזה"ע לא"ע סימן לה פטיר יא [ובסריי"ן פ"ב דקדושין דף כל ע"ב וכרמ"ם שם סימן יח]:

גי' מ"ש שמיה כו' אבל כל כו'

פי' הרא"ש

כגון שאמר הריני נזיר לזמן ידוע שאז יתחיל נזירותי וקודם הגעת הזמן אירע לו אונס: אמר בכל הנשים שבעולם דשמא קדש שלהו אחת מקרובותיה: קן סתומה שלא פירש איזו לעולה ואיזו לחטאת או שפרח לבין חטאות המתות כגון שמתו בעליהן או נתכפרו באחרות דהלכה למשה מסיני שיתותו וה"ה דדומה מצי למתני קן מפורשת כגון שפירש איזו לעולה ואיזו לחטאת אלא שהיה צריך לפרש ובלבד שיכיר הנשארת אם היא חטאת או עולה דאם אינו מכירה אינו כול ליקח לה זוג ראינה ראויה להקרבה שהעולה נעשית לטעלה והחטאת לטפה ולא רצה להאריך וחגא קן סתומה וגם אורחא דמלתא שאינו מכיר אם עולה אם חטאת כשנאבד זוגה אלא בשהם ביחד או נקיל להבירם א"נ נקט קן סתומה משום סיפא פרח לבין הקרבנות פטל ופוטל א' כנגדו ואם היה

מפורש היה פוטל שנים ועשר: ואילו שאר קינין דעלמא מתקנין ולא פסלינן כל קינין שבעולם דדלמא זו שפרחה היא אחת מהן ונמצא מתכפר בקרבן חבירו: אמינא לך איסור דיניה דבשעה שקדשה השליח ואיתה נחה וקבועה בביתה הלכך איתה חשובה בין כל הנשים שבעולם כמחצה על מחצה ואילו עשאו שליח לקדש לו נשים הרבה וקודש חצי הנשים שבעולם הוו נאסרות כל הנשים משום ספק קרובות אפילו אי נידוי משום דרוב כל הנשים אסורות עליו משום ספק קרבה השתא נמי נאסרות כל הנשים כיון שהאיסור קבוע אע"פ שאין הנאסר קבוע: ואת אמרת לי איסורא דנייד דעלמא הוא נד בעולם וכיון דלא הוי קבוע אין לו כה לאסור דבכל דלא ברוב קנין שבעולם אבל אי הוי קבוע חכבינן כאילו חצי קנין שבעולם אסורים כדחשבינן הראשה המקדשת כאילו קדש חצי הנשים שבעולם וכי תימא הכא נמי דנייד דאמר בשוקא אשכח וקדיש דדומרא דהיא דאמר כל הנשים שבעולם הויה לנו לחלות שמא בשעה שקדשה לא היתה קבועה ולא היתה כחצי הנשים שבעולם הדרה לנידותא אחר שקדשה וכיון דקבועה היא השתא חשובה כחצי הנשים אבל עוף אין לי לאסור כל הנשים שבעולם הויה לנו לחלות שמא בשעה שקדשה לא היתה קבועה ולא היתה כחצי הנשים שבעולם הדרה לנידותא אחר שקדשה וכיון דקבועה היא השתא חשובה כחצי הנשים אבל עוף אין לי קבועות אפילו כשחזור לקנו דתדיר נודד ממקומו ופורח מקן לקן ואין לו קבועות מקום: שאין לה לא בת דנידוש לחמות הגם לא בת בת הגם לא בת בן דנידוש לאם הגם לא אם אחות הגם לא אם אב דנידוש לבת בתה ולבת בנה ואע"פ שהיתה לה אחות והיתה נשואה בשעה שמנה את שלוחו לקדש לו אשה ונתגרשה לאלתר לאחר מיתני השליחות מותרת היא ולא הישיבון שמא קדשה שלהו אחר שנתגרשה: במילתא דלא קיימא קמיה: לא משוי אינש שליח וקס"ד דמקשה [מסתני'] דלא מסיק אינש אדעתא לשוויה שליח לקדש לו אותה אשה שנתגרשה אחר מיתני השליחות וא"ג קדשה לו אינה מקדשת ומותר בקרובותיה אבל אם פירש בפירוש שעשאו שליח אפילו לנשים שהן עתה אסורות אם יהיו מותרות הוי שלוחו לפי מאי דס"ד השתא: בשלמא בתראה שאמר ואני ועלי לגלח נזיר איכא קדמאה קמיה (שהם נכר) [שכבר] נזר בנזירות ויכול השני לפטרו אלא קדמאה בשעה שקיבל עליו לגלח נזיר אבתי לא נזר השני והיאך נאמר שדעתו היה לפטרו אם יקבל עליו נזירות הא לא מסיק אינש אדעתיה בבמה